

08
επαναληπτικά
θέματα

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΕΚΘΕΣΗ

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

Ζωντανές πηγές σύγχρονου πατριωτισμού

§1. Ανάμεσα στις ποικίλες αντιδράσεις που προκαλεί η εξέλιξη της παγκοσμιοποίησης στη χώρα μας συγκαταλέγεται και ένα είδος πατριωτισμού που περιορίζεται σε νοσταλγικές αναμνήσεις και μας έχει μεταβάλει σε σκαντζόχοιρους που υψώνουν τα αγκάθια τους σε στιδήποτε νομίζουμε ότι μπορεί να απειλήσει την εθνική μας ακεραιότητα και ιδιαιτερότητα. Με αυτό το είδος του πατριωτισμού εύκολα κλείνουμε τα ιδεολογικά μας σύνορα, αρνούμαστε νέα πνευματικά ή καλλιτεχνικά προϊόντα, αρνούμαστε νέες ιδέες και νέες μορφές ζωής. Ο πατριωτισμός αυτός έλκει την καταγωγή από τη Μεγάλη Ιδέα, που διατυπώθηκε στα μέσα του 19ου αιώνα, εξελίχθηκε σε κυρίαρχη εθνική ιδεολογία επί έναν αιώνα, μας οδήγησε σε θριάμβους και περιπέτειες και γενικά έπαιξε καίριο ρόλο στη διαμόρφωση του νεοελληνικού έθνους και κράτους.

§2. Κάποτε, όμως, εξαντλήθηκε και εσβήσε, επειδή σε αυτόν τον κόσμο δεν είμαστε μόνοι μας με εξ ουρανού εθνικά πεπρωμένα. Υπάρχουν και άλλοι με μικρές ή μεγάλες ιδέες. Το ερώτημα είναι: επειδή μετά τη Μεγάλη Ιδέα βρεθήκαμε χωρίς εθνική ιδεολογία, που να συνενώνει τις προσπάθειές μας σε μια συλλογική έκφραση και πράξη, μήπως σπασμωδικά αναζητούμε μια νέα εθνική ιδεολογία, ένα νέο σύγχρονο πατριωτισμό; Και ποιος μπορεί να είναι αυτός;

§3. Ας σκεφθούμε λογικά και πρακτικά. Η πατρίδα μας είναι αυτή που έχουμε, με το έδαφός της και τα σύνορά της (Δεν ξέρω αν είμαστε οι απευθείας και γνήσιοι απόγονοι των αρχαίων Ελλήνων. Συνήθως σε 2.500 χρόνια όλα αλλάζουν και μόνο ένα... εθνολογικό DNA μπορεί να λύσει τον γρίφο, όταν ανακαλυφθεί. Μέχρι τότε ένα είναι βέβαιο: ότι σε αυτό το έδαφος που είναι η πατρίδα μας επί 3.000 χρόνια και πλέον, ζουν άνθρωποι που ουσιαστικά μιλούν την ίδια γλώσσα. Πέρασαν κατακτητές, ασφαλώς θα έγιναν επιμειξίες, πέρασαν και άλλες γλώσσες, αλλά η ελληνική γλώσσα έμεινε γαντζωμένη στον βραχώδη αυτό τόπο και στην απόληξή της, τη νέα ελληνική γλώσσα, είναι ο μόνος βέβαιος και γνήσιος απόγονος της αρχαίας.

§4. Μια πρώτη απαίτηση πατριωτισμού είναι να διαφυλάξουμε αυτή τη γλώσσα και να την αναπτύξουμε, να εγγυηθούμε τη συνέχειά της. Είναι, άλλωστε, το εθνικό σημείο, η εθνική αχίλλειος πτέρνα, που δέχεται τη σφοδρότερη και απειλητικότερη επίθεση. Και επειδή η γλώσσα δεν είναι μόνο ένα όργανο συνεννόησης (αυτό είναι το λιγότερο που είναι) αλλά φορέας παιδείας και πολιτισμού, σ' αυτήν κατ' ανάγκη θα στηρίζουμε την εθνική μας ιδιαιτερότητα, για να ζήσουμε εμείς και να προσφέρουμε στους άλλους. Αρκεί να ακούσει κανείς μια εκπομπή της τηλεόρασής μας για να πειστεί πόσο εκπληρώνουμε αυτό το πατριωτικό καθήκον.

§5. Ας πάμε λίγο πιο πέρα. Αυτό το έδαφος, που είναι η πατρίδα μας, είχε δάση, ποτάμια, πηγές, βουνά, κάμπους, θάλασσες, ακρογιαλιές, με δυο λόγια είχε την εδαφική του ιδιαιτερότητα. Που δεν είναι μόνο παθητικά εδαφική, αλλά και

ενεργητικά ιστορική και πολιτισμική. Είχε τον Μαραθώνα, τις Θερμοπύλες, τη Σαλαμίνα και ήταν η φυσική κατοικία όλων των θεών και των μύθων που έφτασαν ως εμάς. Είναι αυτό που λέμε τα τελευταία χρόνια φυσικό περιβάλλον, που δεν είναι μόνο απλά και μόνο φυσικό, υλικό, αλλά και ιδεατό που περιβάλλει τη ζωή μας με μια αέναη και ζωντανή σχέση μαζί της. Το τραγικό τέλος του Ελαιώνα, που ξεκινούσε από την Πάρνηθα και έφτανε ως το Φάληρο και ήταν αρχαιότερος του Παρθενώνα, και όλη η καταστροφή που προκαλέσαμε τα τελευταία χρόνια καίγοντας, κτίζοντας αυθαίρετα, μολύνοντας πηγές και ποτάμια και ακτές, δείχνουν πόσο εκπληρώσαμε και αυτό το πατριωτικό καθήκον, να διατηρήσουμε και να συντηρήσουμε το φυσικό περιβάλλον. Δέχεται, ως εθνικό αγαθό, τη σφοδρότερη επίθεση και δεν υπάρχει κανείς να το υπερασπισθεί από μια πραγματική επιδρομή βαρβάρων.

§6. Το έδαφος αυτό, όπου ζούμε και είναι η πατρίδα μας, έχει κράτος και θεσμούς. Το κράτος μας θα πρέπει να σταθεί με εθνική αυτοπεποίθηση και αξιοπρέπεια δίπλα σε άλλα κράτη. Πολλή συζήτηση γίνεται τα τελευταία χρόνια αν το κράτος θα πρέπει να είναι μικρό ή μεγάλο. Κανείς δεν ενδιαφέρεται γι' αυτό. Εκείνο που ενδιαφέρει όλους, την πολιτική ηγεσία αλλά και άλλες ηγετικές ομάδες, είναι οι θεσμοί της Δημοκρατίας, με πανάρχαια επίσης καταγωγή, που αποτελούν μια από τις ουσιαστικότερες για τη συλλογική ζωή μας κατακτήσεις. Το αισθανόμαστε περισσότερο όταν μας λείπουν. Όταν δεν μας λείπουν, συναγωνιζόμαστε μεταξύ μας, πολίτες και ηγεσίες, ποιος θα τους παραβιάσει ή θα τους θέσει στην υπηρεσία της καθημερινής μεγάλης ή μικρής αρπαχτής.

§7. Ανέφερα αυτές τις περιπτώσεις για να δείξω από πού μπορεί να πηγάζει ο σύγχρονος πατριωτισμός μας και η ζωντανή αγάπη για την πατρίδα μας. Υπάρχουν και πολλές άλλες.

Διασκευή από κείμενο του Αντόνη Καρκαγιάννη

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου (130 λέξεις).

25 μονάδες

B1. Να καταγράψετε τα σημεία που διαφοροποιούν τον πατριωτισμό από τον εθνικισμό σε μια παράγραφο που θα αναπτύξετε με τη μέθοδο της αντίθεσης. Η παράγραφος να διαθέτει πλήρη δομή (θεματική περίοδο, λεπτομέρειες σχόλια και πρόταση κατακλείδα)

10 μονάδες

B2. Ποια μέσα πειθούς χρησιμοποιεί ο συγγραφέας στην παράγραφο §3 του κειμένου;

5 μονάδες

B3. Από το β' συνθετικό των λέξεων που ακολουθούν να σχηματίσετε δύο ομόρριζες λέξεις (απλές ή σύνθετες): **επιμειξίες, απόληξη, αυθαίρετα, υπερασπιστεί**

4 μονάδες

- B4.** Να αλλάξετε την ποιητική γλώσσα σε αναφορική στις φράσεις:
- α)** «...ένα είδος πατριωτισμού που περιορίζεται σε νοσταλγικές αναμνήσεις και μας έχει μεταβάλει σε σκαντζόχοιρους που υψώνουν τα άγκυθια τους σε οτιδήποτε νομίζουμε ότι μπορεί να απειλήσει την εθνική μας ακεραιότητα και ιδιαιτερότητα.»
- β)** «Είναι, άλλωστε, (η γλώσσα) το εθνικό σημείο, η εθνική αχίλλειος πτέρνα, που δέχεται τη σφοδρότερη και απειλητικότερη επίθεση.»
- 6 μονάδες**
- Γ.** Με δεδομένο πως θεωρείτε την ανάπτυξη εθνικιστικών συναισθημάτων άσκοπη και δυσλειτουργική προοπτική για τον σύγχρονο νέο, να γράψετε ένα άρθρο (500 – 600 λέξεων) στο οποίο, αφού προσδιορίσετε την αξία που έχει ο πατριωτισμός για ένα λαό να εξηγήσετε πώς η φροντίδα για τη γλώσσα, το φυσικό περιβάλλον, τους θεσμούς αποτελεί τη σύγχρονη ένδειξη φιλοπατρίας και να αναφέρετε και άλλα στοιχεία που "προωθούν τη φιλοπατρία σήμερα".
- 50 μονάδες**